

BVD / SBP

- rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A84/066

30 november 1984

GEEN CC-PLENUM VOOR DE BIJEENKOMST VAN HET SOVJETPARLEMENT

De gebruikelijke halfjaarlijkse bijeenkomst van de twee kamers van de Opperste Sovjet, die op 27 en 28 november is gehouden ter behandeling van het economisch plan voor het komend jaar, is tegen alle gewoonte in niet voorafgegaan door een plenaire zitting van het Centraal Comité van de CPSU.

Het Franse persbureau AFP had op 23 november deze unieke gang van zaken al aangekondigd met een beroep op "officiële bronnen" in Moskou. Volgens weinig overtuigende uitspraken van CPSU-functionarissen op diezelfde dag zou dit besluit ingegeven zijn door de behoefte "om het werk van de leidende organen te vereenvoudigen". Het is in de Sovjetverhoudingen echter volstrekt ondenkbaar, dat terwille van een simpele vereenvoudiging van de procedures de Opperste Sovjet de taak van het CC-CPSU zou hebben overgenomen. Die indruk werd gewekt doordat het Politburo volgens de officiële berichtgeving op 15 november de ontwerp-begroting voor 1985 samen met het economisch plan heeft vastgesteld en vervolgens rechtstreeks ter behandeling aan de Opperste Sovjet heeft voorgelegd met voorbijgaan aan het Centraal Comité. Het CC-plenum dient echter normaliter de door het CPSU-Politburo ingediende voorstellen te aanvaarden, alvorens die aan de Opperste Sovjet worden voorgelegd om onveranderlijk "met algemene stemmen" te worden goedgekeurd. Het is in feite onmogelijk dat het CC, dat formeel de leidende rol speelt binnen het Sovjetrussische stelsel, zomaar buitenspel wordt gezet.

De boven aangehaalde uitspraak van partijfunctionarissen lijkt er dan ook op te duiden dat het Politburo in de huidige onzekere machtsverhoudingen om redenen van opportuniteit gebruik gemaakt heeft van enkele mazen in de CPSU-statuten.

Statutair is namelijk bepaald dat het CC van de CPSU minstens één keer in de zes maanden een plenaire vergadering moet houden en dat in de periodes tussen twee van dergelijke zittingen het Politburo "leiding" geeft aan "het werk van de partij". Omdat het CC reeds op 23 oktober jl. een dergelijke zitting heeft gehouden -weliswaar over landbouw en bodemverbetering

was formeel voldaan aan de statutaire eisen.

Hiermee wil niet gezegd zijn dat de hoogste partijleiding van meet af aan van plan is geweest om het bij het plenum van oktober te laten. Immers, nog op 9 oktober jl. had het eerste plv. hoofd van de Internationale Afdeling van het CC-CPSU, , meegedeeld dat het Centraal Comité zowel in oktober als in november bijeen zou komen. Tijdens de laatstgenoemde bijeenkomst zou men zich dan bezig houden met de vaststelling van het plan voor 1985 en met de begroting. Het is niet aan te nemen dat het Politburo afgezien heeft van deze plenaire CC-zitting vanwege de behandeling van die routinematige agendapunten. Algemeen wordt aangenomen dat de werkelijke reden is gelegen in gebrek aan overeenstemming binnen het hoogste partijechelon van vooral oude en zieke mannen over noodzakelijke benoemingen in de hoogste partijorganen (d.w.z. Politburo en CC-secretariaat). In een dergelijke impasse, zo is in het verleden wel gebleken, kan het CC-plenum een doorslaggevende rol spelen bij het doorzetten van persoonsmutaties en daarmee een verschuiving in de machtsverhoudingen forceren. Daarmee lijkt het afgelasten van het novemberplenum een symptoom van de machtsstrijd tussen enerzijds de factie van de "oude" en conservatieve partijleiders met als belangrijkste representanten partijleider , premier , BuZa-minister en Defensie-minister en anderzijds de groepering van de "jongere" en meer veranderingsgezinde functionarissen met als belangrijkste representant , de "tweede man" in de partij hiërarchie.